

החובל פרק שמיני בבא קמא

פ.ח.

עין משפט
נר מצוה

נח א מיי פ"ד מהל'
חובל ומוק הלכה די
ועין בהשגות ובמ"מ סמנ
עשין ע' טוש"ע ח"מ סי'
מכד סעיף ו':
נח ב מיי פ"ד מהל'
איקורי ביאה הלכה
ז':
ג ב מיי פ"ח מהלכות
מלכות הלכה ד סמנ
לאהין קפא:
סא ד מיי פ"ט מהל'
עדות הל' א סמנ
לאהין דר טוש"ע ח"מ סימנ
לה סעיף ד':
סב ה מיי פ"ט סמנ
טוש"ע ח"מ סימנ לה
סעיף יט':
סג ו טוש"ע סמ סימנ לה
סעיף יח':

יצא עבד שאין לו אחוה. פי' אין יואלי מחליו קרויין אחים
מה שאין כן בגר ט' ביזאל מחליו רוצה הקונטרס לפרש:
וזממי עבד לא יהרוגו. וכיון דהס לא יהרוגו גם העבד
לא יהרג דה"ל עדות שאין אחיה יכול להזימה:
דכתיב באשר זבם לעשות
לאחיו. מימה דמקשה

HebrewBooks.org © Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

דאפחתיס מכספיה. והרי צידו למוכרה: **יאל עבד שאין לו אחוה.**
עם ישראל שאין בה בקהלים: **נמלות.** כל מנהו שאשה חייבת זה
עבד חייב זה דגמרו לה לה מאשה [תמינה ד:]: **וזממי עבד.** עדים שמייצוהו
מיתת בית דין ונמלאו וזממין לא יהרוגו אלמה קיס לן דעבד

דאפחתה מכספה אבל פציעה דלא אפחתה
מכספה לא קמייבטיא ליה ^א א"ר יוסי בר
הנינא ^ב שפצעה בפניה ואפחתה מכספה:
החובל בעבד כנעני של אחרים חייב וכו':
^ג מאי טעמא דרבי יהודה אמר קרא ^ד כי יצו
אנשים יחדיו איש ואחיו במי שיש לו אחוה
יצא עבד בשאין לו אחוה * ורבנן אחיו הוא
במצות אלא מעתה לר' יהודה וזממי עבד לא
יהרוגו דכתיב ^ה ועשיתם לו כאשר זבם
לעשות לאחיו אמר רבא אמר רב ששת אמר
קרא ^ו ובערת הרע מקרבך מכל מקום אלא
מעתה לרבנן עבד יהא כשר למלכות אמרי
ולטעמיה תיקשי לך גר לדברי הכל אלא
אמר קרא ^ז מקרב אחיך ימובחר שבאחיך
אלא מעתה לרבנן יהא עבד כשר לעדות
דכתיב ^ח והנה עד שקר העד שקר ענה באחיו
אמר עולא עדות לא מצית אמרת אתיא
עדות בקל וחומר מאשה ומה אשה שהיא
ראויה לבא בקהל ^ט פסולה לעדות עבד
שאינו ראוי לבא בקהל אינו דין השפסול
לעדות מה לאשה שכן אינה ראויה למילה
תאמר בעבד שהוא ראוי למילה קמן יוכיח
שישנו במילה ופסול לעדות מה לקמן שאינו
במצות תאמר בעבד שהוא במצות אשה
תוכיח שישנה במצות ופסולה לעדות וחזר
הדין לא ראי זה כראי זה ולא ראי זה כראי זה
הצד השווה שבהן שכן אינו בכל המצות
ופסולין להעיד אף אני אביא את העבד
שאינו בכל המצות ופסול להעיד מה להצד
השווה שבהם שכן אינו איש תאמר בעבד
שהוא איש אלא תיתי מגולן מה לגולן שכן
מעשיו גרמו לו תאמר בעבד שאין מעשיו
גרמו לו אלא תיתי מגולן ומחד מהנד מר
בריה דרבינא אמר אמר קרא ^י לא יומתו
אבות על בנים לא יומתו על פי אבות שאין
להם חיים בנים דאי ס"ד כדאמרין לא יומתו
אבות על בנים ^{יא} בעדות בנים לכתוב רחמנא
לא יומתו אבות על בניהם מאי בנים ש"מ
דלא יומתו ע"פ אבות שאין להם חיים בנים
אלא מעתה ובנים לא יומתו על אבות ה"ל לא
יומתו ע"פ בנים שאין להם חיים אבות אלא
גר ה"ל דפסול לעדות אמרי הכי השתא גר
נדי דאין לו חיים למעלה למטה יש לו חיים
לאפוקי עבד דאין לו חיים לא למעלה ולא למטה דאי סלקא דעתך גר פסול
לעדות לכתוב רחמנא לא יומתו אבות על בניהם לכדאמרין לא יומתו בעדות
בנים ונכתוב רחמנא ובנים לא יומתו על אבות דשמעת מינה תרי הדא לא
יומתו בנים בעדות ואידך לא יומתו על פי בנים שאין להם חיים אבות ואומר
מגד ומה גר דלמעלה הוא דאין לו חיים אבל למטה יש לו חיים פסול לעדות עבד שאין לו חיים לא
למעלה ולא למטה אינו דין שיהא פסול לעדות אלא מדכתב רחמנא אבות על בנים דמשמע
לא יומתו על פי אבות שאין לו חיים בנים שמע מינה עבד שאין לו חיים לא למטה הוא
דפסול לעדות אבל גר כיון דיש לו חיים למטה כשר לעדות וכו"ת לכתוב רחמנא ובנים לא יומתו על אבותיהם
למה לי דכתב רחמנא ובנים לא יומתו על אבות דמשמע לא יומתו על פי בנים לא יומתו על אבות
דכתב לא יומתו אבות על בנים כתב נמי ובנים לא יומתו על אבות: חרש שוטה וקמן פגיעתן רעה: אימיה דרב
שמואל בר אבא מהגרונאי הות נסיבא ליה לר' אבא כתבתינהו לנכסי לרב שמואל בר אבא ברה בתר דשכיבא
אזל

בישראל לענין מיתת ו צ"ד דמן
במסכת מכות (דף ט:) וישראל לוקה
[וגולה] על ידי עבד: **תיקשי לך גר.**
שלידו והורמו בקדושה אפילו לרבי
יהודה יש לו אחוה ופסול למלכות
ואפילו לשוטרי בעלמא אלא"כ אמו
מישראל צפרק החולץ ציממות (דף
מה:): **עדוס לא מליס אמרס.** דלי
לא נפקא לן פסולה מחיך מימי
מק"ו: **פסולה לעדות.** דכתיב גבי
עדים וזממין ועמדו שני האנשים [דברים
טז] ותנא נשבעות (דף ג.) בעדים
וזממין הכתוב מדבר דמשמע אנשים
ולא נשים. * קטן נמי מהכא נפקא לן
דכתיב אנשים ולא קטנים ועוד
עדות שאי אמה יכול להזימה היא
ללא צד עושין הוא: אינו בכל
המלות. אלא צמקת דהא אשה
מחויבת צלחין ועושין קטן יצאו
צמילה: **שאינו איש.** ולא קרינא זהו
שני אנשים: **מגולן.** דרשו לנא
בקהל ופסול לעדות דכתיב (שמות כג)
אל תשח ירך וגו' כלומר אל תשח
רשע דחמס עד: **מגולן וחד מהנך.**
והאל הטהו שבהן שאינם זורעים
בכל המלות זה מפני רשעו זה מפני
שלא נקטוה: **חיים בנים.** יחס בנים:
לא יומתו אבות על בנים. לא יומת
סוס אדם על פי מי שאין בנו מיוחס
ונקרא על סם צביו והיינו עבד:
דאי ס"ד. כוליה קרא לכדאמר
בסנהדרין (דף טז:) אמה לפסול
קרוינים: **לנכסו על בניס.** מדשני
למכתב בנים סתמא ש"מ תרמי:
גר אין לו חיים דכתיב: וזממין סוסים
וזממין וזמ"ג דכתיב: צלחין צן
צלחין ה"מ בגיורת אבל נמגיירו
הבנים לא נתיסו אחר אביהם
צפרק הנה על יצמתו (יבמות דף סג.):
יש לו חיים למטה. בנו נקרא על
שמו: **דאי ס"ד** גר נמי פסול
דלרשין על אבות על בנים שאין
להם חיים אבות למה לי לאשמוני
בתרמייהו לכמו צריסיה על בניהם
לפסול קרוינים וצריסיה לישתני ולכמו
סתמא על אבות ושמעין תרמי
מדלא כתיב על אבותיהם: אלא
מדכתב רחמנא על בנים. למפסול
לעבד שמע מינה גר כשר דמו
ליכא קל וחומר: **כתפסינא לנכסי.**
מלוג לבחר שושלת לר' אבא:
כתר דשכיבא אול רב שמואל כו':
הבעל

ליה לרבי יהודה מרצית ואוואה וגונז
נפש דצכולהו כתיב אחיו וצדקה נמי
כתיב אחיך הצביון ומיהו קצת משמע
צפרק קמא דגיטין (דף יב.) דאין
כל כך חוצה ליתן צדקה לעבד דלמר
דרש"ג סדר יכול העבד לומר לרבו
צשני צורות או פרסני או הולאמי
לחירות כי היכי דחו לו אינשי
ומרחמי עלאי וגונז נפש נמי לא מחייב
בעבד אפי' לרבנן דמזני ישראל כתיב
ובהמלקין (סנהדרין דף טו.) מיימי
המס פלוגמא דר' יהודה ורבנן
דהכל רצית ואוואה נמי אין קנין
לעבד צלא רבו:

יהא עבד כשר לעדות. מימה
הא ילפינן צכל דוכמא ג"ש
לדה לה מאשה וכו"ת דלתי א חנין
ומרבה עבד ומפיק מג"ש דלתי גס
מק"ו דקאמר נפיק ט"ו"ל דכי גמרין
לה לה מאשה היינו להחמיר על
העבד לעשותו כשיראל כלל הפחות
במלות שהאשה חייבת אכל לגרמו
מליס ולפסולו לעדות כאשה לא
ללמוד דמן הדין כשר הוא לעדות
דכתיב ועמדו שני האנשים והאי איש
הוא ועבד כוכבים לע"ג דלש הוא מ"מ
אין אחיו אכל עבד שהוא איש ואחיו
במלות ליתכשר א' ורש"י פירש צפק
דגיטין (דף יב.) גבי שטרות העולין
צערכאות של נכרים כשרים לעדות מן
המורה ושמעין לא מוכחא הכי:
שכן אינה במי"ה. א"ע"ג דלא
שייכא צמילה פירכא היא' ^א

נב' והבנ אחיו הוא
במצות ע"י רש"י סוטה
דף מה ע"ל ד"ה אחיו
אמה וע"ק: רש"י ד"ה
פסולה. קמן נמי מהכא
נפקא. כדלפת צ"ב דף
קה דנא ע"כ והא דלא קנט
צב"כ סס טעם צ"ב דרש"י
דהא עדות שא"כ יכול
להזימה י"ל דכין דמתי
חז"ל דרמי ממוטל ל"ל
דרשה וחקיקה נכלל בה
דממוטן ל"ל שיהא יכול
להזימה ע"י סמ"ע ח"מ
סימן ל"ג ס"ק כ"ו א"כ
לאחר תקנת חז"ל ל"ל
במזון עדות שיהא יכול להזימה
גם קטן רלו לעדות ש"מ
נקטו הטעם רק דקטן
בעמדות פסול דלשני
כתיב אכל הנה דמימי
דכדורייסא שפיר נקט רש"י
דש עד טעם דהא עדות
שאי אמה יכול להזימה
ואולס ק"ל דכל טעם ש"י
האין שין לומר קמן יוכיח
הא ה"ל פסול בעמדות
משום קטנות אלא מטעם
דל"ל יכול להזימה זה
הכלל בעדות דלרץ יכול
להזימה וצ"ל להזימה גם
בגדולים פסול דל"ל לא
שיך לומר קטן יוכיח ט"ז:

ו"מ דאין מצוה למוול את צנה ולימא
דל"כ מאי קאמר קטן יוכיח:
אלא תיתי מגולן ומחד מהנד.
אין להקשות נילף דממוז
ופלוע דכל זכרות שפכה שפסוליס
לקהל שיהיו פסולין לעדות מגולן
וחד מהנד דמה להלך הוה שבהן
שאין זורעים צכל המלות זה מפני
רשעו זה מפני שאין מלוה:

ועבד נפקא לן מק"ו. נראה
ללרווחא דמילתא נקטיה
כלומר דלפי' ממנא לומר דלא נפיק
מגופא דקרא מ"מ אחי צק"ו:
רבי

הנהו מהר"ב
רנשבורג
א' תוס' ד"ה יאל עבד
וכי ורש"י פירש צפק
דגיטין דף יא נמקח ד"א
וכי דף ט ע"ב ד"ה כשין
וכי ודנ"ה פסולא דרבנן:

רבינו הגנאל
החובל בעבד כנעני של
אחרים חייב בטולן ר'
יהודה אמר אין לעבדים
בושת. כתב רבינו יצחק
דצ"ל. והילכתא עבד פסול
לעדות ויש לו בושת. וגר
כשר לעדות ויש לו בושת.
וכן כתב פ"ה דצ"ל.
מנ"י. חרש שוטה וקמן
פגיעתן רעה כול'. אימיה
דרב שמואל הות נסיבה
לר' אבא. כי קא שכבה
אקינתיהו לנכסיה לרב
שמואל ברה. ומתה.

יומתו בנים בעדות ואידך לא יומתו על פי בנים שאין להם חיים אבות ואומר
מגד ומה גר דלמעלה הוא דאין לו חיים אבל למטה יש לו חיים פסול לעדות עבד שאין לו חיים לא
למעלה ולא למטה אינו דין שיהא פסול לעדות אלא מדכתב רחמנא אבות על בנים דמשמע
לא יומתו על פי אבות שאין לו חיים בנים שמע מינה עבד שאין לו חיים לא למטה הוא
דפסול לעדות אבל גר כיון דיש לו חיים למטה כשר לעדות וכו"ת לכתוב רחמנא ובנים לא יומתו על אבותיהם
למה לי דכתב רחמנא ובנים לא יומתו על אבות דמשמע לא יומתו על פי בנים לא יומתו על אבות
דכתב לא יומתו אבות על בנים כתב נמי ובנים לא יומתו על אבות: חרש שוטה וקמן פגיעתן רעה: אימיה דרב
שמואל בר אבא מהגרונאי הות נסיבא ליה לר' אבא כתבתינהו לנכסי לרב שמואל בר אבא ברה בתר דשכיבא
אזל